

MAASTRICHT, STAD VAN VERBONDENHEID
Formatie-akkoord 2022-2026

VERTROUWELIJK

Bestemd voor afstemming met raadsfracties op 2 juni 2022.

CONCEPT

Inleiding

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 en de daaropvolgende informatiefase zijn de partijen SPM, D66, CDA, PvdA, PVM, VVD en Volt met elkaar in gesprek gegaan om een akkoord op te stellen voor de koers van de gemeente in de komende vier jaar, inclusief de daarvoor te benoemen wethoudersploeg. Het resultaat van deze besprekingen ligt voor u. Daarbij is ook input meegenomen vanuit de informatiefase, vanuit tal van aan de (in)formateurs toegezonden documenten, verdiepingsgesprekken met partners op het gebied van kenniseconomie, maar ook nadere gesprekken met bijna alle raadsfracties. Daarmee is zoveel als mogelijk invulling gegeven aan het streven om te komen tot een breed gedragen akkoord. Dat proces stopt natuurlijk niet op het moment van vaststelling en ondertekening. Sterker nog: dat begint dan pas. Inzet van het nieuwe college is om het gesprek met de raad en met de stad onverminderd voort te zetten, om samen de toekomst vorm te geven. Open gesprekken in de raad, waarbij de inhoud boven de verhouding oppositie-coalitie gaat, en open gesprekken in en met de stad, waarbij het college nieuwsgierig is naar input, ideeën en meningen. Niet alleen in het stadhuis, maar juist ook daarbuiten. Het nieuwe college gaat vanaf de start partners en inwoners opzoeken. Zo werkt het stadsbestuur aan een levend akkoord met de stad. Samenwerken vanuit verschillende rollen en verantwoordelijkheden is geen vanzelfsprekendheid. Het college gaat de uitdaging aan en nodigt de stad en haar inwoners uit om in dat proces te spiegelen.

Het voorliggend akkoord bestaat uit drie delen. In het eerste deel, getiteld 'Maastricht, stad van verbondenheid', beschrijven we hoe we naar onze stad kijken en waar we ons op hoofdlijnen de komende vier jaar op willen richten. In het tweede deel vindt uitwerking van deze hoofdlijnen plaats op twaalf afzonderlijke thema's, inclusief een eerste indicatieve financiële vertaling van onze ambities, als opmaat voor nadere uitwerking richting de programmabegroting 2023. Het derde deel bevat tenslotte de overeengekomen portefeuilleverdeling, inclusief onze wethouderskandidaten, gevolgd door ondertekening van dit akkoord.

Maastricht, stad van verbondenheid

Maastricht, een saamhorige stad, waarin alle inwoners zich thuis voelen. Dat is waar we als stadsbestuur aan werken. Dit betekent het bevorderen en borgen van vrijheid en veiligheid voor iedere Maastrichtenaar. Dat lukt niet zonder voortdurend te werken aan bestaanszekerheid en het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van onze inwoners, wijken en buurten. Investeren in brede welvaart voor al onze inwoners, zoals beschreven in de Stadsvisie 2040.

We zijn ervan doordrongen dat het waarmaken van deze ambitie staat of valt met het versterken van verbondenheid:

- Verbondenheid *in* de stad, tussen de inwoners van Maastricht;
- Verbondenheid *met* de stad, die een thuis is voor al haar inwoners;
- Verbondenheid *van* de stad, met haar partners en de (Eu)regio.

Voor deze drie vormen van verbondenheid geldt dat er ruimte is voor verbetering. Om die verbetering ook te realiseren is meer openheid, betere toegankelijkheid en verhoging van de kwaliteit van de publieke diensten van doorslaggevend belang. We zien dit als een urgente opdracht aan onszelf. Heel belangrijk daarin is dat de inwoners van Maastricht ervaren dat zij kunnen agenderen, kunnen meedenken, en ook kunnen meebepalen over de onderwerpen die spelen in de buurt, de wijk, de stad en de (Eu)regio. Daar is grote behoefte aan. Dit vraagt van ons niet alleen realistische ambities, maar ook om aanpassingsvermogen: de wil en kracht om (zelf) te veranderen.

In de huidige tijd is die kracht om te veranderen misschien wel noodzakelijker dan ooit. Internationale crises als de Covid-pandemie, de klimaatcrisis en de oorlog in Oekraïne en daarmee samenhangende hoge kostenstijgingen zorgen voor ingrijpende en onvoorziene uitdagingen, ook in Maastricht. De gevolgen van deze grote crises zijn vaak direct merkbaar en voelbaar in het persoonlijk leven en in de stad, en voeden onzekerheid over de toekomst en een gevoel van verlies van controle over het eigen leven. In die context groeit de behoefte aan bescherming en perspectief. Dat geldt voor alle Maastrichtenaars, maar vooral voor de kwetsbare groepen in de stad, en die omvatten relatief veel mensen.

De klimaatverandering en het wapenen tegen de gevolgen van die verandering is fundamenteel voor de toekomst van onze stad. Het scheelde in de zomer van 2021 maar enkele millimeters of delen van onze stad waren overstroomd. Hoogwaterveiligheid staat daarom hoog op de prioriteitenlijst. We zoeken daar samenwerking met partners als het Rijk en de provincie Limburg, maar we kijken ook nadrukkelijk naar wat we zelf kunnen. Effectiviteit en betaalbaarheid voor onze inwoners zijn factoren die we daarbij constant meewegen.

Kansen, uitdagingen en verantwoordelijkheden

Wie naar Maastricht kijkt ziet een prachtige stad met een rijke historie. Een stad om trots op te zijn. Maastricht is de tweede cultuur-, koop- en monumentenstad van het land. Een heerlijke stad om te wonen. Een stad die een indruk geeft van welvaart, comfortabel toerisme en indrukwekkend erfgoed in een hoogstaande publieke ruimte. Daarbij is Maastricht een stad van internationale allure, mede dankzij de Universiteit Maastricht, de meest Europese universiteit van Nederland (zowel qua staf als studenten) en het Verdrag van Maastricht, waarvoor de Provincie Limburg in 2018 het prestigieuze Europees Erfgoedlabel verwierf.

In vele opzichten klopt het beeld van Maastricht dat men krijgt als men van buitenaf naar de stad kijkt: een bloeiende internationale universiteitsstad in een dynamische kennisregio, waar het goed wonen en verblijven is. Dit alles geeft Maastricht een sterk en positief imago. Dat imago brengt de stad veel en biedt nog vele kansen voor verdere versterking. Tegelijkertijd brengt dit speciale

verantwoordelijkheden met zich mee, in de richting van onze (Eu)regio, maar ook naar onze inwoners.

We vinden dat het hoog tijd is om deze verantwoordelijkheden actiever en concreter vorm te geven, naar buiten toe, maar ook naar binnen. In deze uitdagende tijden is het van groot belang dat de regionale omgeving de merkkracht en populariteit van Maastricht ervaart als een kans in plaats van als een bedreiging. Om kansen voor stad en regio centraal te stellen is een actieve houding van het stadsbestuur nodig, gericht op concrete projecten en resultaten voor stad én (Eu)regio.

Naar binnen toe geldt een vergelijkbare noodzaak tot actie, concrete plannen en resultaten. Het mag immers niet zo zijn dat er alsmaar meer verschil ontstaat tussen het imago van Maastricht in de buitenwereld en het beeld dat onze inwoners van de stad hebben van binnenuit. Juist aan die 'binnenkant' van de stad is veel werk te doen. De verbondenheid binnen de stad en de wederkerigheid tussen de stad en haar inwoners kan en moet beter. Daar ligt voor ons een grote opgave.

Verbinden in de stad

In de Maastrichtse samenleving dreigt tweedeling een steeds hardnekkiger kenmerk te worden. Die tweedeling loopt langs vele lijnen: tussen oorspronkelijke en nieuwe bewoners, tussen blijvers en passanten, tussen taalgroepen, tussen wijken en langs landsgrenzen (in het bijzonder voor grenswerkers), maar zeker ook tussen rijkdom en armoede. De scheidslijn tussen rijk en arm en de schuldenproblematiek die daarbij steeds vaker optreedt, is een zorg voor een groeiende groep Maastrichtenaren, ook in de middenstand en in de middengroepen in onze stad. Dit is een risico voor de toekomst van de stad.

We onderkennen dit risico en starten een tegenbeweging. Ook omdat de prijs die de stad betaalt voor deze tweedeling steeds verder oploopt. Niet alleen op het gebied van financiën en de geloofwaardigheid van bestuur en beleid, maar vooral op het welzijn en de gezondheid van veel inwoners. Inwoners rekenen immers op een stadsbestuur dat beschermt wat waardevol en kwetsbaar is. Zij zien dat soms onvoldoende terug. Onze missie begint hier: bij het erkennen van het risico van de scheidslijnen in de stad. Dat begin is belangrijk, maar ook niet meer dan dat, namelijk een begin. Er echt iets aan doen, met concrete plannen en acties, vereist een blik die verder reikt dan de voorliggende bestuursperiode 2022-2026. We beogen in dit akkoord daarom beide te doen: concrete acties benoemen voor de komende bestuursperiode én de langere termijn-ambities schetsen waarin deze passen, zoals in de recent door de gemeenteraad vastgestelde visiedocumenten.

We kiezen daarmee voor focus op de lange termijn en fundamentele veranderingen, in plaats van fixatie op ad-hoc oplossingen: liever echte verandering dan snel effect. We richten ons op het aanpakken van de oorzaken van de tweedeling in Maastricht, naast het managen van de gevolgen ervan. Dit vereist met name een grondige verbouwing van het 'sociaal domein'. Met die verbouwing is door het vorige bestuur al een start gemaakt. Wij willen dit krachtig voortzetten. Dit gaat verder dan de wetten en regels die het sociaal domein formeel definiëren en de financiële beheersing. Het betreft ook uitdagingen op het gebied van bestaanszekerheid, gelijke kansen en ervaren positieve gezondheid. Samenwerking met andere gemeentelijke domeinen en met partners in onze stad op een domein-overstijgende wijze is daarbij cruciaal. Cultuur is daarbij een krachtig instrument om oplossingen te vinden voor deze en andere complexe en actuele maatschappelijke vraagstukken.

Band met de stad

Het waarmaken van onze ambities vergt een open houding van bestuurders en medewerkers richting onze stad. Het stadsbestuur moet meer als 'van de stad' ervaren worden, van de wijken en van de inwoners van Maastricht. Wij willen hier werk van maken, ons in beleidsontwikkeling richten op

samenwerking met de stad: het samen vormgeven van de toekomst met inwoners en partners. Dit vereist een andere manier van communiceren en een meer service-gerichte bestuursstijl en dienstverlening, maar ook experimenten met aanvullende vormen van democratie (via vernieuwende vormen van burgerparticipatie, zoals een burgerraad op een specifiek thema) en bovenal meer en zichtbaarder gebiedsgericht werken.

Dit alles moet van meet af aan onderdeel zijn van een interne cultuuromslag, zowel bestuurlijk als binnen onze organisatie. Dat is eenvoudiger gezegd dan gedaan, zeker in een tijd waarin vertrouwen niet vanzelfsprekend is. We willen hierin het goede voorbeeld geven door te besturen vanuit een zo breed mogelijk gedragen akkoord, maar ook door het krachtig voortzetten van de gestarte veranderingen in de gemeentelijke organisatie en zelf het goede voorbeeld te geven in wat een open en eerlijke houding naar de stad behelst en kan behelzen. Onze communicatie is een verlengstuk van deze ambitie van 'opening naar de stad'.

We streven ernaar om van deze open houding van meet af aan een wederkerige beweging te maken. Een open houding moet van twee kanten komen door in te zetten op het kwalitatiever maken van de participatie bij het vormgeven en uitvoeren van beleid. Dit vergroot draagvlak en veerkracht. Dat dit beter kan en moet is een breed gedragen gevoel in de stad en het bestuur en kwam ook nadrukkelijk naar voren tijdens gesprekken met partners tijdens de informatiefase. Dit gegeven is ongetwijfeld een van de oorzaken van de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen, zeker in combinatie met de afnemende macht en invloed van het lokale bestuur in landelijk perspectief. Het is voor te veel Maastrichtenaren onvoldoende duidelijk dat en waar de gemeentepolitiek het verschil kan maken in het leven van mensen. In die realiteit groeit het gevoel dat stemmen geen zin heeft of niet nodig is.

Dit is een trend waarvan we vinden dat we deze moeten keren. Dat begint met een veel actievere houding in het 'vertalen' om zo de communicatie tussen gemeente en inwoners, maar ook tussen inwoners van de stad onderling, te verbeteren. Hier is op vele niveaus en bij vele groepen in de stad behoefte aan. Dit vertalen bevat letterlijk vertalen van het Nederlands naar het Maastrichts en het Engels, maar ook het vertalen van beleidstaal naar gewone taal en het faciliteren van brede toegankelijkheid van culturele activiteiten van groepen in de stad, van volksculturen tot intellectuele manifestaties.

Regio, Nederland en wereld

Het bieden van een thuis aan alle inwoners van onze stad en bescherming van onze samenleving vraagt naast samenhang en verbondenheid (in de stad) ook om een realistische blik naar buiten (rond de stad). Voor een vitaal en weerbaar Maastricht is kennis van en netwerk in de regio, het land, en het (nabije) buitenland onmisbaar. Hier is sprake van achterstallig onderhoud, zowel in de Nederlandse als in de Euregionale context. De lobby in regio, land en Europa kan en moet beter.

We vinden dat dit anders moet, te beginnen in Zuid-Limburg. De samenwerking tussen Maastricht en de andere gemeenten in Zuid-Limburg dient verbeterd te worden. Op cruciale gebieden als woonbeleid, het verbreden van het aanbod van toerisme, onderwijs, onderzoek en studenten, en het verdelen van werk is dit zelfs prangend. Deze vraagstukken dienen voortvarend aangepakt te worden, waarbij wederkerigheid tussen Maastricht en de (Eu)regionale partners leidend moet zijn. Uit ervaring weten we dat cultuur daarbij een constructieve bouwsteen is.

Veel van de oplossingen voor problemen in onze stad, maar ook veel kansen voor Maastricht, liggen (gedeeltelijk) buiten de stad. Het benutten ervan vereist een blik naar buiten, en oog voor, en interesse in, de regio. Die interesse is pas oprecht als Maastricht de regio ook kansen geeft en gunt. Evidente prioriteiten in de internationale regio-agenda van Maastricht zijn betere en intensievere OV-verbindingen in Zuid-Limburg en de Euregio (Genk/Hasselt-Aken-Luik) en op die manier naar de

grote en vitale Europese agglomeraties in de nabijheid van de Euregio. Dit is essentieel voor de toekomst van Maastricht als werk-, woon, cultuur- en kennisstad en vraagt om het uitbouwen en verdiepen van netwerk en vertrouwen in de regio, en lobby op nationaal en Europees niveau.

Basis op orde

De ingezette veranderingen in het sociaal domein moeten nog verder doorgevoerd en bestendig worden. Daarvoor is een meer integrale benadering essentieel: beleid dat werkt voor de mensen in de buurt, wijk en stad. Beleid ook dat gericht is op het versterken van de veerkracht van mensen en wijken, hun bestaanszekerheid en het bieden van positieve kansen voor hen die deze te weinig zien of ervaren. Deze verandering van insteek vergt een lange adem. 'Ontschotting' van bestuur, beleid, financiën en organisatie is daarbij op onderdelen bittere noodzaak. Alleen zo kan het beleid zich richten op de oorzaken van kwetsbaarheid en verminderde veerkracht. Maar dit is niet iets dat zomaar gerealiseerd en georganiseerd is.

We gaan de ingezette verandering in het sociaal domein zo krachtig mogelijk voortzetten. Dit vanuit het besef dat op deze manier de zo broodnodige verbinding van sociaal beleid met gebiedsontwikkeling, arbeidsmarkt en economie, gezondheid, sport, cultuur en onderwijs ook daadwerkelijk tot stand gebracht kan worden. Via de weg van verbinding van sociaal beleid met andere beleidsterreinen is het onze ambitie om toe te werken naar een werkelijkheid waarin het mogelijk is om, waar nodig, maatwerk te leveren op wijkniveau, inclusief schaalverkleining waar het gaat om de bereikbaarheid en toegankelijkheid van cruciale publieke diensten en voorzieningen in onze wijken. Het realiseren van deze ambitie is de resultante van een langdurig veranderproces, in nauwe samenwerking met relevante partners.

Doorslaggevende randvoorwaarde voor dit alles is dat de interne bedrijfsvoering op orde komt. Dit is een reeds gestarte opgave voor de interne organisatie, die wij onderschrijven en onverkort zullen voortzetten. De huidige, sterk decentrale werkwijze is niet alleen vanuit de optiek van het bestuur regelmatig onvoldoende transparant (onder meer door te veel versnippering in de organisatie), maar blokkeert ook verbetering en verandering en is een rem op al het andere beleid, zoals gebleken is in de afgelopen jaren. Daarbij is het voor betere sturing op zowel beleid als bedrijfsvoering essentieel dat de databestanden *up to date* gebracht worden, alsook de systemen waarbinnen deze beheerd worden. Dit vraagt om centralisatie in het ambtelijk systeem. Het gebrek aan ondersteuning van het werk met data belemmert financiële en inhoudelijke sturing.

De veranderopgave op het gebied van bedrijfsvoering, gekoppeld aan de ingezette verandering van het sociaal domein is onze topprioriteit voor de eerste twee jaar van deze bestuursperiode. De mate waarin deze taak in deze periode daadwerkelijk volbracht kan worden, zal bepalen in hoeverre de ambities op andere terreinen waargemaakt kunnen worden. Hiermee kan geen dag langer gewacht worden. Hierbij is parallel aan de basis op orde ook verbetering van de externe oriëntatie, een meer naar buiten gerichte houding gevraagd. Ook dit vergt veranderingen in de (werkwijze van de) interne organisatie.

Om deze omvangrijke taak te kunnen volbrengen zullen wij onze ambities en verantwoordelijkheden in balans met de veranderkracht van de interne organisatie zien te brengen. Pas als de basis over de hele linie op orde is, ontstaat een solide fundament om te bouwen. Dit betekent nadrukkelijk niet dat we twee jaar gaan navelstaren. Hoe omvangrijk en urgent de interne opgave ook is, deze moet aangepakt worden, terwijl er tegelijkertijd resultaten geboekt worden op onze vele andere ambities. De veranderingen die we nastreven moeten vanaf dag één van het nieuwe bestuur zichtbaar en voelbaar zijn. Dat verdient de stad en mag de stad ook van ons verwachten.

Plannen en ambities

Onze ambities vertalen zich in concrete plannen en acties op de volgende terreinen, die in het vervolg van dit akkoord aan bod komen:

1. Veerkrachtige wijken
2. Gebiedsontwikkeling
3. Veiligheid en leefbaarheid
4. Wonen
5. Klimaat en energie
6. Participatie
7. Economie en arbeidsmarkt
8. Cultuur
9. Sport en bewegen
10. Maastricht en de (Eu)regio
11. Onderwijs en jeugd
12. Bestuur, organisatie en financiën

Portefeuilleoverstijgend

Onze ambities krijgen hun doorvertaling binnen de portefeuillevordering. Dit doet geen afbreuk aan de collectieve verantwoordelijkheid van het college en alle afzonderlijke collegeleden om deze ambities te realiseren. We benoemen dit expliciet omdat een belangrijk deel van deze onderwerpen portefeuilleoverstijgende samenwerking en afstemming nodig heeft.

1. Veerkrachtige wijken

Met veel Maastrichtenaren gaat het goed. Maar van een te groot en groeiend aantal Maastrichtenaren staat de veerkracht onder druk omdat er zorgen zijn over geld, over werk, over huisvesting, gezondheid, eenzaamheid, opvoeding of een combinatie daarvan. Op diverse plaatsen in onze stad staat niet alleen de veerkracht van individuen of gezinnen onder druk, maar van grote delen van de wijk, zo bleek uit het recente onderzoek naar veerkracht in Maastricht (juni 2021). Met name in wijken met een grote concentratie woningcorporatiewoningen komen steeds meer kwetsbare groepen te wonen, die zich minder gezond voelen en meer dan gemiddeld gebruik maken van voorzieningen als WMO en langdurige inkomensondersteuning. In deze wijken wordt meer (sociale) overlast en onvoldoende sociale cohesie ervaren en voelt men zich minder veilig dan in andere wijken. Bewoners van deze kwetsbare wijken ervaren een grote afstand tot de gemeente, hebben het gevoel hier weinig invloed op uit te kunnen oefenen en hebben weinig vertrouwen in de toekomst. Willen we een verdere tweedeling in onze stad voorkomen, dan is in deze wijken een omslag nodig. Dit vraagt om een voor Maastricht innovatieve wijze van werken, waarbij we samen met inwoners en partnerorganisaties integrale wijkontwikkelingsplannen gaan opstellen, met maatregelen rondom thema's als leefomgeving, sociaal beleid, participatie, herstructurering en herpositionering. Niet het systeem, maar de mensen, hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt moeten leidend zijn voor de aanpak. Zorg en ondersteuning moeten dichterbij de buurt, met meer samenhang en doelmatiger worden georganiseerd. Omdat we ons realiseren dat dit een grote, meerjarige opgave is, kiezen we ervoor om hier programmatisch in twee nog nader te bepalen gebieden mee aan de slag te gaan.

Deze aanpak bouwt voort en gaat verder dan het ingezette programma duurzaam sociaal domein, bedoeld om het sociaal domein intern op orde te brengen, als randvoorwaarde om onze inwoners beter te ondersteunen. Oplossingen liggen hierbij niet enkel en alleen binnen het sociaal domein, ook betere en beter verdeelde huisvesting, een arbeidsmarkt die beter aansluit en goede voorzieningen in buurten en wijken spelen een belangrijke rol in het aanpakken van deze tweedeling. Samenwerking tussen gemeentelijke domeinen en met partners in wijken en buurten op een domeinoverstijgende wijze en vanuit een gezamenlijke visie is daarbij cruciaal. Waar nodig gaan we over tot ontschotting van beleid, organisatie en financiën.

Naast bovengenoemde aanpak gaan we stadsbreed gebiedsgericht werken invoeren, bedoeld om de afstand tussen bestuur en organisatie enerzijds en de wijken en buurten anderzijds te verkleinen, mede gelet op de lage opkomst bij de recente verkiezingen. We kiezen daarbij voor zeven stadsdelen (zie bijlage), ieder met een eigen stadsdeelregisseur en stadsdeelwethouder als herkenbaar gezicht en eerste aanspreekpunt voor buurtplatforms. Het gaat hierbij om een groeimodel vertrekkend vanuit de bestaande organisatie, waarbij de aanpak regelmatig geevalueerd wordt op effectiviteit en op termijn ook verbreed wordt met de inzet van maatschappelijke partners in deze stadsdelen. Bij dit groeimodel is het van belang dat verwachtingen 'buiten' ook 'binnen' waargemaakt kunnen worden. Om die reden is gebiedsgericht werken één van de thema's op het gebied van organisatieontwikkeling.

Ambities voor de middellange termijn

- De beweging naar samenhangend, oplossingsgericht werken aan veerkrachtige wijken starten we in twee nog nader te bepalen gebieden. In deze aanpak komen niet regelingen centraal te staan, maar de oplossingen. We doen dit in nauwe samenspraak met inwoners en de partners in de wijk: zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijs, cultuur, woningbouwcorporaties en ondernemers. Daarbij sluiten we aan bij goede voorbeelden uit de rest van het land. Gezien de forse impact op zowel de eigen organisatie als onze partners doen we dit stap voor stap.

- Door het sluiten van een sociaal contract met de wijk slaan we in deze twee gebieden met de bewoners en maatschappelijke partners de handen ineen. In zo'n sociaal contract spreken we concrete meetbare doelen met elkaar af. Voor de gemeente betekent dit dat we verder kijken dan de individuele indicatie voor de Jeugdwet, de Participatiewet en de WMO, en dat we met bewoners en partners gaan kijken naar oplossingen die werken voor de buurt. Daarvoor moeten we een breed aantal budgetten durven ontschotten en zaken durven loslaten. Een voorbeeld van deze werkwijze is de Doorbraakmethode. Niet meer overlegtafels, maar een beter gesprek aan de keukentafel. Een overheid die meer zichtbaar en aanspreekbaar is in de wijk, en daar haar beste mensen voor inzet.
- Om die omslag te kunnen maken, om te werken vanuit en om samen te werken met mensen en buurten is eerst groot onderhoud nodig. De basis moet op orde. We moeten meer grip krijgen op de instroom en de uitstroom in de diverse regelingen, zodat we ondersteuning kunnen garanderen voor de mensen die het echt nodig hebben. We zetten onze inzet om meer grip te krijgen op het aantal en de kwaliteit van de aanbieders voort, om zo meer grip te krijgen op de uitgaven. Daarvoor hebben we ook betere data nodig. Zodat we weten wat de effecten zijn van ons beleid en tijdig kunnen bijsturen. Dit gaat allemaal niet vanzelf, daar is tijd en menskracht voor nodig.

Acties voor de komende vier jaar

- In twee gebieden werken we samen met inwoners en andere daar werkzame partijen aan een wijkontwikkelingsplan voor de middellange termijn. Oplossingen zijn daarbij leidend, we laten ons daarbij niet op voorhand beperken door hoe zaken op dit moment georganiseerd zijn. We doen dit stap voor stap, in afstemming met het proces van organisatieontwikkeling. De basis op orde krijgen is immers randvoorwaardelijk.
- We gaan onze ambitie rondom veerkrachtige wijken inbrengen voor de Regiodeal Zuid-Limburg.
- Daarom continueren we het verbeterplan Duurzaam Sociaal Domein. Op 1 januari 2023 zijn de meeste onderdelen daarvan geïmplementeerd, maar het zal nog wel twee jaar duren voor de effecten daarvan volop zichtbaar zijn. De in gang gezette acties om financieel meer grip te krijgen op het Sociaal Domein worden doorgezet. Eerder afgesproken bezuinigingen moeten binnen het Sociaal Domein worden ingevuld. Bij de begroting 2023 zullen daarvoor voorstellen worden gedaan. Daarbij kijken we ook naar mogelijkheden van Europese subsidies.
- Deze nieuwe werkwijze, te beginnen in twee gebieden, betekent ook dat we gaan bezien of de dienstverlening niet langer wordt geconcentreerd aan de Randwycksingel maar in het kader van schaalverkleining op termijn niet beter stap voor stap meer naar de wijken toe wordt gebracht.
- De toegepaste methodiek in de 50-gezinnen-aanpak (doorbraakmethode) wordt waar nodig verbeterd en doorgezet. Preventie en vroegsignalering krijgen hierbij meer aandacht.
- Vrij toegankelijke, laagdrempelige, wijkgerichte voorzieningen, die een sociale basis voor ontmoeting en ontwikkeling vormen.
- We gaan ons inzetten om te komen tot een Regiodeal Zuid-Limburg, waarvoor we onze ambitie rondom veerkrachtige wijken willen inbrengen.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van veerkrachtige wijken te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van jaarlijks 700.000 euro nodig te hebben.

2. Gebiedsontwikkeling

Maastricht is een compacte stad met grote ruimtelijke opgaven. Hoe komen we tegemoet aan de vraag naar meer woningen voor studenten, eenpersoonshuishoudens en starters en senioren? Hoe

houden we onze binnenstad aantrekkelijk voor zowel bewoners, ondernemers als toeristen? Hoe zorgen we voor prettige en veilige openbare ruimte waar mensen elkaar ontmoeten. Waar vinden we ruimte voor nieuwe bedrijvigheid en hoe zorgen we ervoor dat onze kenniseconomie kan floreren? Hoe zorgen we voor een klimaatbestendige stad en hoe maken we onze inwoners minder afhankelijk van fossiele brandstoffen? En vooral: hoe zorgen we dat we de regie houden over ruimtelijke ontwikkelingen in de stad. We moeten instrumenten ontwikkelen en inzetten die dat mogelijk maken. Dat vraagt om schakelen tussen verschillende schalen. De ene keer moeten we concreet aan de slag in een bepaalde buurt of in een stadsdeel om in samenhang de problemen die zich daar lokaal voordoen aan te pakken, de andere keer is het noodzakelijk op niveau van Zuid-Limburg of Limburg te acteren omdat de ruimtelijke uitdagingen niet enkel lokaal beslecht kunnen worden. De grote opgaven waar we voor staan vragen om een actieve gemeente die de regie voert en ervoor zorgt dat de ruimtelijke ontwikkelingen in de pas lopen met onze maatschappelijke opgaven. Bouwen doen we niet louter voor de winst, maar voor de brede welvaart van alle Maastrichtenaren, gebiedsontwikkeling is een instrument voor het bevorderen van leefbaarheid, maatschappelijke en economische ontwikkeling. Om die maatschappelijke doelstelling dichterbij te brengen voeren we actief grondbeleid.

Om gewenste ontwikkelingen tot stand te brengen werken we intensief samen met partners, zoals de kennisinstellingen, zorginstellingen, cultuurinstellingen, woningcorporaties en de campussen. We werken samen in de buurt, in de stad en in de (Eu)regio. We blijven streven naar een stad die een geheel is, zonder grote barrières. Het is ons gelukt de grootste barrière, de A2, te slechten en dat heeft ons ook een prachtige Groene Loper gebracht. We werken integraal aan de opgaven in de stad en zoeken daarbij steeds naar koppelkansen op het gebied van vergroenen, klimaat, leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatie.

Ambities voor de middellange termijn

- We werken verder aan het slechten van nog resterende oost-west-barrières, zoals het spoor, denk aan de ambities rondom de stationsomgeving. Hiervoor gaan we actief lobbyen richting het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (Mirt) van de rijksoverheid, in samenhang met de omvorming van Maastricht tot doorreisstation. Plannen van betrokken inwoners worden daarbij meegewogen.
- Ook werken we aan het versterken van de noord-zuid-relatie door de verbinding met de Maas te versterken (inclusief meer ruimte voor de rivier), gericht op veiligheid, op het versterken van de aantrekkelijkheid van de Maasoeveren en de bereikbaarheid van beide zijden van de Maas.
- Een van onze grootste gebiedsopgaven is de doorontwikkeling van de Campus Randwyck, ook wel de Maastricht Health Campus genoemd. Hier moet tegelijkertijd de inmiddels belangrijkste economische motor van de stad kunnen doorgroeien en ook een aantrekkelijk en betaalbaar woon- en verblijfklimaat worden gecreëerd. Voor de huidige bewoners van Randwyck, maar ook om voldoende studentenwoningen te bouwen om de verwachte groei op te vangen.
- Randwyck is de plek in de stad waar we op markante plekken met bouwen de hoogte in kunnen. Daarbij stellen we eisen aan architectonische kwaliteit, zodat een aantrekkelijke skyline ontstaat. Om het gebied aantrekkelijker te maken gaan we met partners in gesprek over vergroening en het verminderen van het aantal parkeerplaatsen op maaiveldniveau. De aansluiting vanuit de A2 naar Randwyck vraagt tenslotte om verbetering.
- De Groene Loper wordt verbonden met de campus en het economisch cluster van de campus wordt doorgetrokken naar bedrijventerrein Maastricht-Zuid. De campus wordt verbonden met de omliggende wijken.
- Maastricht is een kennisstad. De universiteit en de Hogeschool Zuyd spelen niet alleen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de kenniseconomie en de arbeidsmarkt, maar zijn ook van grote betekenis voor de ruimtelijke ontwikkeling van onder meer het centrum. We gaan met de kennisinstellingen in gesprek over hun rol en betekenis in het centrum, in de stad en in Zuid-

Limburg. We bezien samen hoe we die rol kunnen bestendigen en tegelijkertijd tegemoet kunnen komen aan hun wens om huisvesting bij de tijd te brengen.

Acties voor de komende vier jaar

- In een aantal belangrijke gebieden van de stad voorzien we in de komende jaren grote ontwikkelingen. Denk aan het ENCI-terrein, Limmel aan de Maas, Belvédère, kwetsbare buurten en de Maasoevers. Die ontwikkelingen moeten ons niet overkomen, daar willen we sturing en richting aan geven, zodat ze passen in onze omgevingsvisie en invulling geven aan de opgaven die we hebben in de stad en het bevorderen van brede welvaart.
- We gaan actief het gesprek aan met de partners in Randwyck om tot een concreet plan voor gebiedsontwikkeling te komen, inclusief verbinding met aangrenzende wijken.
- Samen met partijen geven we verdere richting aan de ontwikkeling van de binnenstad, gericht op een mix van functies, waar ook wonen en cultuur onderdeel van uitmaken.
- Voor twee gebieden maken we samen met bewoners en partners wijkontwikkelingsplannen voor de middellange termijn.
- We onderzoeken op welke wijze bestemmingsplannen voor het centrum aangepast moeten worden om grip te houden op de ontwikkelingen, zodat wonen, winkelen en recreëren in balans zijn. Daarbij kijken we onder meer naar opkoopbescherming, een doelgroepenverordening, branchering en mengformules daarbinnen ('blurring').
- We onderzoeken of er welstandsluwere of welstandsvrije zones in de stad kunnen komen.
- Oplossingen worden gezocht voor het dreigend tekort aan bedrijventerreinen.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van gebiedsontwikkeling te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van 450.000 euro in 2023 en vervolgens jaarlijks 250.000 euro nodig te hebben, naast een investeringsbedrag van circa 10,5 miljoen euro.

3. Veiligheid en leefbaarheid

Een veilige en leefbare woonomgeving is een kernwaarde voor onze inwoners. Je veilig voelen in je eigen omgeving is immers randvoorwaardelijk voor iedereen om mee te doen in onze stad. Veiligheid en leefbaarheid moeten daarom ook onderdeel zijn van de integrale aanpak om de leefsituatie van bewoners in wijken te verbeteren. Zichtbaar aanwezige en aanspreekbare wijkgebonden medewerkers, boa's en wijkagenten zijn daarom belangrijk. Om ervoor te zorgen dat boa's zoveel mogelijk zichtbaar in de wijk en de stad aanwezig zijn zorgen we dat hun administratieve lasten worden verminderd, zodat er meer ruimte komt voor daadwerkelijk contact met de buurt. Samen met de stappen die voor contact met de buurten worden gezet onder het kopje participatie kijken we wat onder regie van wie concreet wordt opgepakt, op gebied van veiligheid en op andere gebieden. Veiligheid gaat immers verder dan enkel de inzet van boa's. De professionalisering van onze handhavingsorganisatie wordt voortgezet.

Ambities voor de middellange termijn

- Samen met nieuwe opzet participatie met de buurt binnen het gebiedsgericht werken kijken naar gerichte plannen per buurt en regie op de aanpak daarvan.
- Lobby in regionaal verband richting Den Haag voor meer politiecapaciteit in Limburg.

Acties voor de komende vier jaar

- Uitbreiding van het aantal boa's, in te zetten op straat. Daarvoor kijken we ook naar vermindering administratieve lasten.

- Inzet boa's in de nachtelijke uren wordt opnieuw ingevoerd.
- Daarnaast meer aandacht voor dierenwelzijn binnen de beschikbare boa-capaciteit.
- Na uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken striktere handhaving op foutgeparkeerde fietsen.
- Aandacht voor het verbeteren van de verkeersveiligheid in de wijken.
- Aandacht voor de (verkeers)veiligheid in de omgeving van scholen.
- De hondenbelasting wordt verlaagd tot kostendekkend niveau, vanuit het oogpunt dat de vervuiler betaalt.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van veiligheid en leefbaarheid te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van 2,4 miljoen euro in 2023 en vervolgens jaarlijks 1,5 miljoen euro nodig te hebben.

4. Wonen

De kern van ons woonbeleid is dat er voldoende, betaalbare en kwalitatief goede woningen voor de huidige en toekomstige Maastrichtenaren beschikbaar moeten zijn. Maastricht: prettige woonstad voor iedereen. Het woningtekort is een probleem door het hele land, ook in Maastricht en de regio. We moeten daarom woningen bouwen, creatief en doelmatig omgaan met leegstand en een grotere functiemix van huidige gebouwen toestaan. Wonen is een universeel mensenrecht, daarom willen we eraan werken dat ons Maastrichts woonaanbod betaalbaar is. We faciliteren het bouwen van studentencampussen en zetten in op een betere kwaliteit van sociale huurwoningen, meer middenhuur en op voldoende aanbod in de koopmarkt waarbij starters- en seniorenwoningen extra aandacht krijgen om de doorstroming te bevorderen.

Maastricht is een diverse stad. Vele verschillende groepen wonen hier, met diverse achtergronden en diverse behoeften. We willen leefbare, groene en veilige wijken waarbij kwaliteit van wonen het uitgangspunt voor alle groepen blijft. De huidige regelingen borgen de balans tussen een veranderende wijk en de leefbaarheid op dit moment nog onvoldoende. We willen sturen op de balans in wijken door maatwerk toe te passen met de hiervoor beschikbare instrumenten.

Ambities voor de middellange termijn

- Betaalbare, toekomstbestendige en duurzame kamers, appartementen en huizen realiseren voor diverse doelgroepen in Maastricht door actief woonbeleid.
- Stimuleren van doorstroom op de woningmarkt.
- Sturen op en faciliteren van grootschalige, volwaardige en betaalbare studentencampussen.

Acties voor de komende 4 jaar

- Woningbouw op het Trega-Zinkwit terrein in Limmel, die zorgt voor een kwalitatieve aanvulling op het woningaanbod van Limmel door een passende mix van betaalbare en duurdere woningen. Deze ontwikkeling zorgt er voor dat Limmel ruimtelijk met de Maas en de stad wordt verbonden.
- Doorontwikkeling van woningbouw en ontmoetingsplekken op de campus Randwyck.
- Gerichte aandacht voor innovatieve projecten zoals collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) bij woningbouw en projecten.
- Doorstroom op de woningmarkt door het toevoegen van levensloopbestendige woningen voor senioren en betere communicatie over de voor- en nadelen van een mogelijke verhuizing.
- Meer starterswoningen voor alleenstaanden en jonge gezinnen.
- We evalueren de 40-40-40 regeling en zoeken naar instrumenten die een alternatief zijn om de leefbaarheid in de wijken te borgen.

- Het bouwen van studentencampussen met aantrekkelijke voorzieningen.
- Compact bouwen (inbreiding) in plaats van uitbreiding van de bebouwde kom, met op specifieke plekken ruimte voor hoogbouw.
- We onderzoeken of het WMO-beleid aangepast kan worden om bestaande complexen geschikt te maken voor langer thuis wonen en gezamenlijke voorzieningen.
- We stellen een woonzorgvisie op waarbij wonen en zorg aan elkaar verbonden wordt voor diverse doelgroepen.
- De samenwerking met de corporaties pakken we anders aan: strategischer, meer gebiedsgericht en met meer oog voor maatschappelijk rendement. De afschaffing van de verhuurdersheffing geeft meer ruimte voor verduurzaming (hetgeen zorgt voor lagere energielasten), voor nieuwbouw voor prioritaire groepen en leefbaarheid. Zo ontstaat er een win-win situatie.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van wonen te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van circa 3,45 miljoen euro in 2023 en 2024 en vervolgens jaarlijks 4,05 miljoen euro nodig te hebben.

5. Klimaat en energie

Klimaat en energie zijn ook komende periode majeure thema's, vanwege het belang van de gezondheid en het leefklimaat van onze inwoners en bezoekers en op het vol vertrouwen kunnen doorgeven van onze stad aan volgende generaties. De Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (ook wel Global Goals genoemd) worden daarbij steeds herkenbaarder en meetbaarder in het gemeentelijk beleid geïntegreerd.

Milieudoelstellingen én geopolitieke ontwikkelingen noodzaken ons om niet alleen koers te houden, maar ook om op een aantal thema's te versnellen, in samenwerking met onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners en kennisinstellingen. Die versnelling heeft vooral betrekking op het realiseren van oplossingen voor de hoogwaterproblematiek van de Maas en haar zijrivieren en op afbouw van onze afhankelijkheid van fossiele energie. Ook op het gebied van mobiliteit maken we keuzes die het leefklimaat van onze stad nog aantrekkelijker maken. Over het herijken van het afvalbeleid voeren we op korte termijn een discussie in de gemeenteraad, inclusief de vraag of de ambitie 'Maastricht Afvalloos 2030' realistisch is.

Ambities voor de middellange termijn

- Aanpak hoogwaterproblematiek samen met betrokken partners, op een wijze die ook kwaliteiten toevoegt aan de stad. Maatregelen die op korte termijn genomen kunnen worden, nemen we uiteraard op korte termijn.
- Uitvoering geven aan de transitievisie warmte en het verduurzamen van de bestaande bebouwing, met name door isolatie van woningen.
- In navolging van de regionale energiestrategie inzetten op het verhogen van duurzame energieproductie, zoveel mogelijk via multifunctioneel ruimtegebruik, waarbij de vertaling in het centrumstedelijk gebied extra zorgvuldigheid vereist vanwege beperkingen in ruimte en multifunctioneel gebruik.
- Koers houden bij het verduurzamen van de gemeentelijke organisatie door stapsgewijs het wagenpark en de gemeentelijke gebouwen verder energieneutraal te maken richting het einddoel van 2030.

Acties voor de komende vier jaar

- Verduurzaming nieuwbouwprojecten. Dat doen we bij 'eigen' projecten maar dat nemen we ook op in prestatieafspraken met de woningcorporaties.
- Voor nieuwbouw zetten we ook in op hergebruik en circulariteit van bouwmaterialen.
- Ook stimuleren we particuliere woningeigenaren tot verduurzaming en bouwen we actief aan allianties om hen hierbij te ondersteunen, bijvoorbeeld het rijksprogramma isolatie.
- We zetten in op de mogelijkheden van groene waterstof en zoeken hierin naar samenwerking.
- We zetten in op het vergroenen van de gehele stad, met bijzondere aandacht voor het centrumstedelijke gebied. Op die manier kunnen we hittestress tegengaan, het opnemen van water bevorderen, ons bomenbestand duurzaam in stand houden en een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving creëren die beweging stimuleert.
- In overleg met ondernemers en bewoners verkennen we of aanloopstraten in de binnenstad om te vormen zijn tot fietsstraten waar de auto te gast is, bij voorkeur binnen regulier onderhoud.
- In overeenstemming met bewoners en ondernemers Wyck autolouwer maken.
- Bij scholen geven we nadrukkelijker aan dat daar sprake is van een schoolzone waar passend rijgedrag bij hoort.
- Verdere uitbouw van P&R-locaties aan de randen van de stad, waar mogelijk in slimme combinaties met andere ruimteclaims zoals zonneweides.
- In het centrum wordt een forse uitbreiding van het aantal fietsparkeerplaatsen gerealiseerd. Als dat op korte termijn niet mogelijk blijkt in bestaande panden wordt serieus gekeken naar een nieuwe ondergrondse stalling.
- We kijken of de milieuzone een effectieve maatregel kan zijn om de luchtkwaliteit in de stad te verbeteren. We kijken daarbij ook naar de koppelkans met de Zero-Emissionzone voor Stadslogistiek (ZES), onder meer op het gebied van de daarvoor benodigde (camera)techniek.
- Herijking van het afvalbeleid.
- Investeren in meer groene schoolpleinen.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van klimaat en energie te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van 1,3 miljoen euro in 2023 en vervolgens jaarlijks 2,6 miljoen euro nodig te hebben, naast een investeringsbedrag van circa 24,4 miljoen euro.

6. Participatie

Maastricht maken we samen en dat betekent dat iedereen moet kunnen meedenken, meepraten en meedoen. De lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen laat zien hoe belangrijk het is om participatie van inwoners meer te stimuleren. De komende jaren zullen we daarom streven om de kloof tussen de gemeente en haar inwoners te dichten via verschillende initiatieven op het gebied van burgerparticipatie.

Er komen heldere afspraken over hoe we inwoners bij besluitvorming gaan betrekken. Deze afspraken leggen we vast in een participatieverordening. Eerdere concrete initiatieven om burgerparticipatie te stimuleren blijven een belangrijk onderdeel van onze aanpak, zoals de burgerbegroting. Ook het jeugdlintje, de kinderburgemeester en kinderraad worden gecontinueerd en van structurele middelen voorzien. Ook gaan we een pilot met een burgerraad op een specifiek thema organiseren. Een burgerraad is door loting samengestelde groep inwoners uit een representatieve dwarsdoorsnede van onze stad. Deze mensen buigen zich over een thema dat het algemeen belang raken en worden daarbij ondersteund door experts.

We willen daarnaast ook werken met nieuwe vormen van burgerparticipatie en we gaan actiever in gesprek met wijken en buurten. We zullen meer de stad in gaan om te horen wat er speelt. Investeren in gebiedsgericht werken en daarmee het verkleinen van de afstand naar onze wijken en buurten draagt ook bij aan meer participatie. Daarbij realiseren we ons dat dit een grote opgave is voor de gemeentelijke organisatie. Deze kanteling zal stap voor stap worden vormgegeven.

Ambities voor de middellange termijn

- Verbeteren van het gesprek met de stad waardoor het vertrouwen in de (gemeentelijke) overheid groeit.
- Integraler werken in de wijk als basis voor een nieuwe wijkgerichte aanpak

Acties voor de komende vier jaar:

- Introductie van stadsdeelregisseurs en stadsdeelwethouders rondom zeven stadsdelen, inclusief adequate werkbudgetten.
- Er komt een participatieverordening, waardoor inwoners meer in staat zijn om mee te denken en om oplossingen te realiseren in de eigen wijk. Belangrijk om participatieprocessen te evalueren.
- Een burgerraad wordt ingesteld voor de actualisatie van de omgevingsvisie.
- Er komt meer ruimte voor het uitdaagrecht, ofwel het 'right to challenge'.
- De burgerbegroting wordt verder uitgebouwd.
- Meer integraal werken in de wijk wordt gestimuleerd.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van participeren te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van circa 1,4 miljoen euro in 2023 en 2024 en vervolgens jaarlijks circa 1,3 miljoen euro nodig te hebben.

7. Economie en arbeidsmarkt

Een vitale (kennis)economie betekent een krachtig netwerk met de (kennis)partners in de stad, nauwe betrokkenheid van de lokale economie – waarin het Maastrichtse MKB een essentiële rol vervult –, intensieve contacten in de (Eu)regio, maar ook lobby en netwerk op nationaal en Europees niveau. De sleutelpartners hierin zijn zeker niet alleen de grote academische spelers Universiteit Maastricht (UM) en het MUMC+, maar in ieder geval ook andere schakels in de kennisketen, zoals Zuyd Hogeschool, het Vista College en LVO. Daarnaast is intensieve samenwerking en afstemming met de Provincie Limburg noodzakelijk om onze (kennis)economie kansrijk door te ontwikkelen en verder in te bedden in een vitale stad en (Eu)regio. Het realiseren van 'brede welvaart' (zoals uiteengezet in de Economische Visie Maastricht 2040) is en blijft daarbij het uitgangspunt. Naast de kenniseconomie blijven we focussen op andere belangrijke pijlers, zoals onze binnenstad, het toerisme en de wijkwinkelcentra.

Kennisketen en arbeidsmarkt

Samen met de Provincie Limburg, andere gemeenten en publieke en private partners in de (Eu)regio staat Maastricht sterk om economische kansen te benutten. Maastricht is een stad met internationale allure. De UM heeft van Maastricht een bloeiende internationale stad gemaakt, gelegen in een dynamische kennisregio, die voor een belangrijk deel door de UM en met MUMC+ gevoed wordt. Het draagvlak in de stad voor (kennis)economiebeleid staat of valt echter met een arbeidsmarktbeleid dat aansluit op de behoeften van de stad en de regio. Bovendien: de Maastrichtse kenniseconomie mag geen geïsoleerde wereld worden van en voor hoogopgeleiden. De echte opgave voor de komende tijd is juist een vervlechting van de Maastrichtse kenniseconomie

met de woonstad, werkstad en bezoekersstad die Maastricht is en blijft. Kortom: toerisme, maakindustrie, praktisch-opgeleiden en inwoners die meer kansen verdienen moeten een vaste schakel worden in de groeiende Maastrichtse kenniseconomie. Om dat te bewerkstelligen is het cruciaal het MKB te betrekken, immers het diverse en unieke Maastrichtse MKB is een vruchtbare voedingsbodem voor het benutten van veel economische kansen.

Het is verder noodzakelijk de band tussen 'kennis en wijk' te versterken en tastbaar maken. Dat is cruciaal om ervoor te zorgen dat de kenniseconomie van Maastricht ook echt van de stad wordt en niet verwordt tot een wereld apart. Hiervoor is het noodzakelijk om constant oog te hebben voor de mogelijkheden die er via een vitale kenniseconomie kunnen zijn en ontstaan voor praktisch opgeleiden en de (creatieve) maakindustrie, waarbij 'goed werk' altijd het uitgangspunt moet zijn. Door de kennis van studenten in te zetten bij maatschappelijke opgaves, maken we de genoemde verbinding tussen kennis en wijk.

Met de partners uit de kennisketen is intensiever en meer gestructureerd overleg vanuit het stadsbestuur noodzakelijk. Niet alleen om de samenwerking in algemene zin te versterken, maar zeker ook om duidelijke keuzes te maken waar het gaat om specialisaties en speerpunten. Gezamenlijk maken we keuzes met betrekking tot acquisitie in de richting van industrieën die bijvoorbeeld passen in het profiel 'gezonde stad' en aansluiten bij de ontwikkelingen op en rond de *Health Campus*. Dit omvat ook het ontsluiten van nieuwe plekken voor bedrijven en economische ontwikkeling (voor zowel starters ('start-ups'), als groeibedrijven ('scale-ups')). Maar dit kan ook het vormgeven van passend opleidingsaanbod behelzen.

Kansen in kennis, van lokaal tot Europees

Het woord kenniseconomie moet geladen worden met concrete plannen en scherpe keuzes en doelen. Dat is ook nodig om middelen doelgericht in te kunnen zetten. De krachtige doorontwikkeling van de *Brightlands Health Campus* (gebiedsontwikkeling Randwyck, waar onder meer ruimte is voor een tweede 'incubator' en waar veel meer kennis-economische kansen verzilverd kunnen en moeten worden) en het inzetten op versnellingen van de circulaire economie (bijvoorbeeld in nauwere samenwerking met de samenwerkende industrierterreinen) zijn voor de hand liggende punten van focus, maar niet de enige. Steeds kansrijker wordt namelijk ook de komst van de Einstein Telescoop, een ondergronds observatorium voor het meten van zwaartekrachtsgolven, waarvoor de ondergrond in onze regio zeer geschikt is. Een positief besluit over de komst van deze Einstein Telescoop zal een enorme impuls geven aan onze (Eu)regionale economie.

De andere *Brightlands Campussen* moeten en kunnen in de verdere ontwikkeling van onze kenniseconomie waardevolle partners zijn, waarmee meer en diepere samenwerking mogelijk is op tal van terreinen. Om deze omgeving van kennis verder te voeden vanuit de stad is Europees denken noodzakelijk. Zo zou er kunnen worden gedacht aan het onderzoeken van meer aanbod in internationaal basis- en voortgezet onderwijs.

Toerisme, centrum en wijken

Naast de kennissector zijn ook andere sectoren van belang voor de verdere economische ontwikkeling van Maastricht. Zo is het belangrijk te zoeken naar manieren om de toeristische sector sterk te houden. Maastricht is ook voor de komende jaren een aantrekkelijke bestemming voor zakelijk alsook vrijetijdstoerisme. Bepalende organisaties in *hospitality* zoals het Maastricht Convention Bureau, Maastricht Marketing, het MECC en het convenant met de samenwerkende hotels koppelen we aan de kansen in de kenniseconomie. Ook evenementen blijven een voorname factor in onze stedelijke economie.

Voor de binnenstad blijft 'balans' het toverwoord. Balans tussen het grootwinkelbedrijf en de kleinere 'eigen' winkels en balans tussen de mix van functies in ons stadshart. Dat is een

voortdurende opgave én uitdaging. In de wijken zien we dat wijkwinkelcentra niet alleen van belang zijn voor de levendigheid in de buurt, maar ook een functie hebben als ontmoetingsplek. Daarom willen we deze dagelijkse voorzieningen in buurten en wijken levendig en bereikbaar houden voor bewoners. Waar dat kan proberen we andere functies, zoals zorg of cultuur, sport of kleine bedrijfsverzamelgebouwen te clusteren in de wijk, omdat deze de overlevingskansen van wijkwinkelcentra vergroten.

Ambities voor de middellange termijn

- Ruimte voor starters en scale ups in en rond de Health Campus in Randwyck en bedrijventerrein Maastricht Zuid zodat het ecosysteem voor de innovatieve kenniseconomie versterkt wordt.
- We stimuleren kennis en vakmanschap op het gebied van gezondheid (zoals voeding en life sciences), duurzaamheid (zoals circulariteit) en creativiteit (zoals de kunsten en de creatieve industrie). Samen met de partners maken we dit zichtbaarder, meer toegepast en dat hiervan ook inwoners profiteren. Innovatie is het sleutelwoord, waarbij het gaat om kennis en vakmanschap op alle niveaus: MBO, HBO en WO.
- We versterken een interessante mix van functies van horeca, retail, recreatie, cultuur, wonen en werken zodat de binnenstad van Maastricht verder groeit naar een ontmoetings- en verblijfsstad. Het hart van de stad is de plek waar behalve geconsumeerd, ook gemaakt, gewoond en gecreëerd wordt.
- We willen dat iedereen die dat kan, ook aan de slag gaat. Iedereen heeft talenten. We zoeken naar mogelijkheden om ieders talent maatschappelijk in te zetten, door middel van betaald werk, opleiding of vrijwilligerswerk. We helpen mee in de zoektocht naar creatieve oplossingen. Daaraan te werken is een gedeelde verantwoordelijkheid van werkgevers, overheden, onderwijsinstellingen en werknemers.
- We onderzoeken om naast de landelijke bijstandsnorm mensen meer ruimte te geven om bij te verdienen en gebruiken daarbij goede voorbeelden uit de rest van het land.

Acties voor de komende vier jaren

- Intensiever en meer gestructureerd overleg van het stadsbestuur noodzakelijk met de kennispartners in de stad.
- Samen met partners zoals de Health Campus en Liof-Acquisitie werken aan het aantrekken van bedrijven en industrieën die passen in het kennisprofiel van de stad, met speciale aandacht voor aansluiting bij de ontwikkelingen op en rond de *Health Campus*, in ieder geval in de vorm van het realiseren van een tweede 'incubator'.
- Mogelijkheden onderzoeken om een meer bij de (kennis)economische ontwikkelingen in de stad en bij het profiel van de stad passend opleidingsaanbod te stimuleren.
- Vergroten en promoten van het aanbod aan gratis taalcurssussen Nederlands voor studenten. We gaan in gesprek met de Universiteit Maastricht over de wijze waarop zij hun verantwoordelijkheid hierin invullen.
- Accountmanagers voor MKB, meer faciliterend beleid.
- Stimuleren van actieve acquisitie van congressen, in eerste instantie via het Maastricht Convention Bureau.
- Het Werkcentrum wordt in Centre Ceramique verder uitgewerkt tot laagdrempelige ontmoetingsplek voor alle vragen over arbeidsmarkt, onderwijs en de toeleiding naar werk.
- In de regio Zuid-Limburg werken we samen aan één werkgeversservicepunt dat onder de noemen werkcentrum de (digitale) toegangspoort wordt voor alle dienstverlenende organisaties waar ook werkgevers en werknemers toe behoren.
- Iedereen moet mee kunnen doen, ook de mensen die moeilijker toe te leiden zijn naar de arbeidsmarkt. We zetten in op activering van deze groep, met toeleiding naar werk waar mogelijk.

- Circulaire economie bevorderen en in samenwerking met ondernemers en Samenwerkende Industrierterreinen Maastricht hiervoor concrete plannen maken.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van economie en arbeidsmarkt te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van circa 250.000 euro in 2023 t/m 2025 nodig te hebben, naast een investeringsbedrag van circa 5 miljoen euro.

8. Cultuur

Maastricht is de tweede cultuurstad van Nederland. Daar zijn we trots op en dat willen we graag zo houden, omdat het onze stad aantrekkelijk maakt en mensen verbindt. Cultuur draagt bij aan de kwaliteit van leven van onze inwoners en daarbij aan de leefbaarheid van de wijken. Het is niet alleen een vestigingsfactor die mensen en banen bindt aan Maastricht, maar biedt ook verbeeldingskracht om oplossingen te vinden voor de complexe en actuele maatschappelijke vraagstukken. Cultuur zit in ons allemaal, is van ons allemaal en is overal zichtbaar in onze stad: in onze straten en pleinen, in de gebouwen en in onze manier van leven. Cultuur verbindt en verrijkt.

Het is daarom belangrijk dat iedereen cultuur moet kunnen maken en meemaken. Van jongs af aan in het onderwijs, de verenigingen, in toegankelijke dans-, schilder- en muzieklessen, binnen vrijplaatsen. We zijn trots op onze volkscultuur, de ontluikende popcultuur, onze opleidingen zoals het conservatorium, de toneelschool en de kunstacademie, op al die makers en professionele instellingen die niet alleen in Maastricht maar in de hele provincie een belangrijke rol spelen. Die optelsom maakt dat wij tweede cultuurstad van Nederland zijn.

Cultuur is ook een constructieve bouwsteen in het vergroten van de regionale samenwerking. De focus hierbij ligt op de samenwerking in de stedelijke cultuurregio Zuid, waar gewerkt moet worden aan complementariteit van het cultuuraanbod. Daarvoor gaan we meer afstemmen over het versterken en beter benutten van elkaars cultuuraanbod en dit ook meer gezamenlijk zichtbaar maken. Waar Euregionaal kansen te pakken zijn op het gebied van culturele samenwerking, laten we die uiteraard niet liggen.

Ambities voor de middellange termijn

- Vergroten van de mogelijkheden voor alle jeugdigen om cultuur te kunnen meemaken
- Versterken van de verbinding tussen amateurs en professionals, omdat die dynamiek nieuw talent helpt ontdekken en de verenigingen vitaal houdt
- Realiseren van meer (tijdelijke) ruimte voor makers samen met maatschappelijke partners: leegstandsbeheerders, woningcorporaties en particuliere eigenaren
- Versterken van netwerk tussen culturele makers onderling en met maatschappelijke en economische partijen in de stad en regio, onder andere via faciliteren en stimuleren cross-overs om bijdrage te leveren aan vraagstukken van de stad
- Bijdragen leveren aan vergroten veerkracht van de wijken in samenwerking met culturele partners.
- Met makers, instellingen en activiteiten impuls geven aan ontwikkeling van diversiteit van functies in binnenstad en daarmee een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het centrum als “place to become”
- De bijdrage van cultuur voor ambities Maastricht als “gezonde stad” meer uitwerken en zichtbaar maken

Acties voor de komende 4 jaar

- We geven een impuls aan cultuureducatie, zoals de ondersteuning van het muziekonderwijs op scholen, zo mogelijk in samenwerking met amateurverenigingen.
- We ondersteunen en investeren meer in onze amateurverenigingen. Zij zijn van grote waarde voor de stad.
- We stimuleren de samenwerking tussen deze verenigingen met andere maatschappelijke organisaties in de buurt en met de professionele makers, instellingen en kunstopleidingen die onze stad rijk is. Zo ondersteunen we de veerkracht van inwoners en wijken.
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven op het gebied van Maastrichtse taal- en cultuur.
- In 2024 organiseren we een Maastrichtjaar om de verbindende kracht van cultuur in de stad een impuls te geven.
- We houden vast aan de realisatie van een Middenzaal omdat dit de positie van de amateurkunst in de stad versterkt en hen een eigen podium geeft. We onderzoeken de realisatie in het theater aan het Vrijthof, omdat dit de voorkeurslocatie voor deze middenzaal is.
- We onderzoeken hoe de Bonbonnière weer een vitale rol kan vervullen in onze stad, bij voorkeur in een culturele context.
- De openingstijden van Centre Céramique worden verruimd.
- De subsidie voor de Muziekgieterij wordt conform afspraak tot 2024 stap voor stap verhoogd. In 2024 wordt bekeken wat structureel nodig is.
- We gaan actief museumbeleid voeren en reserveren daarvoor een bescheiden bedrag.
- We blijven met het Rijk en onze regionale partners samenwerken bij de verdere ontwikkeling van de stedelijke cultuurregio en reserveren middelen om de rijksregeling te matchen.
- We koesteren ons religieus erfgoed en bekijken hoe we onze monumentale kerkgebouwen via herbesteding kunnen behouden voor de toekomst. We reserveren ook hier middelen om regelingen te matchen via een Maastrichts kerkenprogramma (onderhoud en herbesteding).
- We benutten de verbindende kracht van cultuur met onze maatschappelijke opgaven en de verbeeldingskracht van cultuur met gebiedsontwikkeling.
- We onderzoeken – in samenspraak met regio en Provincie - of een kandidatuur voor Culturele Hoofdstad in 2033 de verbindende kracht van cultuur in de (Eur)regio kan versterken en welke Zuid-Limburgse stad hiervoor het meest kansrijk is. Daarnaast gaan we actief op zoek naar meer culturele samenwerking over de grens.
- We stimuleren cultureel ondernemerschap bij onze culturele instellingen. We bekijken op welke manier we het Theater aan het Vrijthof intern kunnen verzelfstandigen.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van cultuur te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van circa 1,15 miljoen euro in 2023, 3,05 miljoen in 2024, 1,5 miljoen in 2025 en 1,7 miljoen in 2026 nodig te hebben, naast een investeringsbedrag van circa 6 miljoen euro.

9. Sport en bewegen

Sport en bewegen is een belangrijke pijler onder het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners. Belangrijk voor de vitaliteit, voor het tegengaan van gezondheidsklachten, maar met name aan de preventieve kant is een verbetering van de sport- en beweegdeelname van onze inwoners zeer noodzakelijk. Onze eigen sportorganisatie Maastricht Sport heeft daar, samen met vele partners, belangrijke stappen in gezet de afgelopen jaren. Recent is bijvoorbeeld een hernieuwde intentieovereenkomst getekend tussen gemeente Maastricht, MUMC+ en Maastricht University om gezamenlijk aan de vitaliteit van onze inwoners te blijven werken. Daarbij is het bijvoorbeeld belangrijk dat we zorgen voor bereikbare en goed onderhouden sport- en spelvoorzieningen in onze

wijken. Ook met het onderwijs borduren we voort op de ingezette koers rondom bewegen en gezondheid op en rond de scholen. Een gezonde toekomst voor ieder kind blijft daarbij ons streven.

Sporten en bewegen gebeurt steeds vaker in de openbare ruimte. We creëren in onze openbare ruimte meer mogelijkheden voor spelen, bewegen, sporten, ontmoeten en zich verplaatsen. We zorgen samen met inwoners en sport- en beweegaanbieders voor veilig bereikbare en goed onderhouden sport- en speelvoorzieningen in onze wijken en buurten, en faciliteren inwoners die hiervoor zelf het initiatief willen nemen.

Naast het gezondheidsaspect is sport ook een belangrijke ontmoetingsfactor en een bindmiddel in stad en wijk. We kijken daarbij naar een goed aanbod voor individuele en anders georganiseerde sporters, maar vergeten ook zeker onze accommodaties niet. Multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties is daarbij onze inzet. Waar bij de buitensportaccommodaties al kwaliteitsslagen zijn gemaakt, is dat bij de binnensport nog niet het geval. De komende jaren investeren we daarom in onze gymzalen en sporthallen om ook deze faciliteiten aantrekkelijk te houden voor onze inwoners. Organisaties in de stad die zelf verantwoordelijk willen worden voor voorzieningen krijgen het zogenaamde *right to challenge*. 'Ja, mits' is daarbij het uitgangspunt. Omdat 'zien sporten doet sporten' hechten we veel belang aan de grote sportevenementen in onze stad zoals de Amstel Gold Race. Met onze betaald voetbalorganisatie MVV blijven we in gesprek over hun plannen op het gebied van talentontwikkeling en maatschappelijke verbinding.

Ambities op de middellange termijn

- Verhogen sport- en beweegdeelname van de Maastrichtenaar
- Gezamenlijk gebruik van sportaccommodaties als ontmoetingspunt in de wijk

Acties voor de komende vier jaar

- Voortzetten programma's Maastricht Sport in combinatie met partners.
- Verbeteren van de sportaccommodaties.
- Verbeteren van sport- en spelmogelijkheden in de openbare ruimte.
- Right to Challenge voor organisaties die zelf verantwoordelijk willen zijn voor hun voorzieningen
- Koesteren grote sportevenementen
- Gesprekken met MVV over talentontwikkeling en maatschappelijke verbinding.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van sport en bewegen te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van jaarlijks circa 400.000 euro nodig te hebben.

10. Maastricht en de (Eu)regio

De potentie van samenwerking in Zuid-Limburg (met 600.000 inwoners) en bovenal de Euregio Maas-Rijn (met 3,9 miljoen inwoners) is al meermaals overtuigend beschreven, maar nog onvoldoende verzilverd. En dat terwijl andere regio's bepaald niet stil staan. Maastricht, als hoofdstad van Limburg, wil hierin investeren en nodigt buurgemeenten en zustersteden uit om dat ook te doen. Want de kansen zijn legio: op het gebied van werk, onderwijs, recreatie en wonen, maar ook economisch, academisch en cultureel. Kansen die nog niet goed worden gepakt of niet goed genoeg worden verzilverd. De samenwerking moet beter en concreter, met name ook gezien projecten als de Einstein Telescope, landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van openbaar vervoer en de kansen die NOVI Zuid-Limburg biedt. Ook de watersnood in juli 2021 toont aan dat samenwerking belangrijker is dan ooit, ditmaal op het gebied van klimaat, duurzaamheid en energie.

De klimaatcrisis stopt niet bij de landsgrenzen. We zetten in op betere contacten en afspraken in zowel de directe regio, als in Zuid-Limburg, als in de Euregio. Om zo beter samen te werken, maar ook om ons lobbypotentieel richting Den Haag te vergroten. Daarvoor moet in elk geval de eigen lobby-inzet, zowel bestuurlijk als ambtelijk, worden versterkt. Daarbij zetten we in op mogelijkheden van de regiodeals, bedoeld om de extra uitdagingen waarmee regio's aan de grens te maken hebben aan te pakken. Uitdagingen rondom demografie, gezondheid, armoede en kwaliteit van de leefomgeving. Voor het creëren van brede welvaart is op diverse terreinen ook een grensoverschrijdende aanpak nodig.

Maastricht moet in al die samenwerkingen de juiste rol nemen. Leidend en verbindend, en waar nodig de spil die de lijnen uitzet en opstaat waar dat nodig is, zonder daarbij alle aandacht te willen hebben.

Ambities voor de middellange termijn

- Betere samenwerking met de grensgemeenten.
- Verder verbeteren van de samenwerking in de Euregio, liefst via concrete gezamenlijke projecten.
- Aansluiten bij en bevorderen van regionale, provinciale en landelijke initiatieven op het gebied van grensoverschrijdend openbaar vervoer, waarbij een betere en snellere openbaar vervoersverbindingen met Luik/Brussel en Aken.

Acties voor de komende vier jaar

- (Behoefte)onderzoek naar een betere en snellere openbaar vervoersverbinding (intercity) tussen Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen, met meer en latere vertrektijden.
- Voortzetting van de samenwerking met de gemeenten in Zuid-Limburg, waarbij goede onderlinge verhoudingen en zakelijke afspraken hand in hand gaan.
- Samen met Provincie Limburg en Maastricht University kijken naar hernieuwde invulling van Maastricht als Europese stad.
- Binnen NOVI Zuid-Limburg werken we samen met (Eu)regionale partners aan het verzilveren van (grensoverschrijdende) kansen op het gebied van onder meer circulaire economie en brede welvaart.
- Versterken lobbycapaciteit.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van Maastricht en de (Eu)regio te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een financiële impuls van jaarlijks circa 200.000 euro nodig te hebben.

11. Onderwijs en jeugd

Een belangrijke ambitie van dit college is om verdere tweedeling te voorkomen. Dat betekent kansengelijkheid bevorderen. Voor je kansen zou het niet uit mogen maken waar je in de stad geboren bent. Kansen beginnen bij onderwijs en het op vroege leeftijd voorkomen van achterstanden. De Gelijke Kansen Alliantie is daarbij ons uitgangspunt. Kansengelijkheid vraagt om toegankelijk onderwijs voor iedereen. Zeker voor scholieren heeft toegankelijkheid ook te maken met nabijheid. Daarom wil het college een brede scholengemeenschap met een zo ruim mogelijk aanbod aan opleidingen aan beide zijden van de Maas. We willen, samen met het onderwijs, verdere stappen zetten binnen onze Educatieve Agenda waarbij de aanpak van laaggeletterdheid hoog op de prioriteitenlijst staat. Ambitie daarbij is om elk kind toegang te geven tot boeken. We onderzoeken

hoe we dat vorm kunnen geven. Verder onderzoeken we mogelijkheden voor het aanbieden van schoolontbijt/schoollunch in het kader van gezond kindcentrum in beweging.

Maastricht is een open stad. We vinden het belangrijk dat nieuwkomers zo snel mogelijk goed inburgeren. Dat betekent zo snel mogelijk de taal leren. Maar ook zo snel mogelijk meedoen in de samenleving, liefst via werk. Bij de invulling van de inburgering houden we rekening met culturele verschillen.

Jeugdzorg blijft uiteraard een belangrijk onderdeel van het beleid. Inzet is en blijft het zo normaal mogelijk laten opgroeien van onze jeugdigen met extra hulp en ondersteuning indien nodig. Inzet vanuit de vrij toegankelijke voorzieningen gaat daarbij vooraf aan individuele jeugdhulp. De ondersteuning die wij bieden is afgestemd op de jeugdige en diens gezin en wordt zo dicht mogelijk in de eigen omgeving aangeboden. We sluiten aan bij de hervormingsagenda jeugd en preventie vanuit het Rijk. Het model 'opgroeien in een kansrijke omgeving' is een wezenlijk onderdeel van onze preventieaanpak. Voor de gemeentelijke aanpak gaan we door op de ingeslagen weg van een integrale aanpak voor onze jongeren die dat nodig hebben, langere contracten met jeugdhulpaanbieders, de herinrichting van de toegang en nieuwe landelijke afspraken over het financieel kader moeten landen in een nieuw regionaal plan jeugdhulp eind 2022.

Ambities voor de middellange termijn

- Bevorderen van kanselijkheid, te beginnen in het onderwijs.
- Brede scholengemeenschap aan beide zijden van de Maas.

Acties voor de komende vier jaar

- Aanpak laaggeletterdheid
- Elk kind toegang tot boeken (incl. stimuleren van bibliotheek op school), tot sport en cultuur
- Snelle en goede inburgering nieuwkomers via taal en werk
- Nadere invulling van het transformatieplan jeugd, met inzet op integrale ondersteuning jeugdige, langdurige contracten met zorgaanbieders, de herinrichting van de toegang en nieuwe landelijke afspraken over het financieel kader.
- Onderzoek naar de bekostiging van de huisvesting van het PO en VO.
- Brede scholengemeenschappen met een zo ruim mogelijk aanbod van opleidingen aan beide zijden van de Maas.
- Onderzoek naar de wenselijkheid van meer internationaal aanbod in basis- en voortgezet onderwijs.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van onderwijs en jeugd te kunnen realiseren, verwachten, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra investeringsbedrag van circa 20 miljoen euro nodig te hebben.

12. Bestuur, organisatie en financiën

We zijn ervan doordrongen dat het stadsbestuur meer vanuit samenwerking vorm en inhoud moet geven aan de ontwikkeling van onze stad en de daarmee gepaard gaande opgaven. Meer werken vanuit partnerschap en vertrouwen. Met een programma dat uitnodigt om samen te werken en te verbinden op inhoud, met daarop de inwoners, buurt en wijk centraal geïmplementeerd. Daarbij is een stevige gebiedsgerichte werkwijze vanuit bestuur én organisatie noodzakelijk om de verbinding naar wijken en buurten te herstellen.

In deze benadering past ook een open dialoog met de raad, voorbij traditioneel coalitie-oppositie-denken. Ook daar geldt: hoe kunnen we vanuit verbinding tot de beste besluiten komen.

Doorslaggevende randvoorwaarde voor het welslagen van de ambities van dit college is dat er financieel orde op zaken gesteld wordt, te beginnen in het sociaal domein, en dat we onze bedrijfsvoering door centralisatie robuuster weten te organiseren. Het hiervoor reeds in gang gezette traject wordt door ons onderschreven en gesteund. Onze organisatie moet meer een eenheid worden. Het creëren van stabiliteit en rust zijn nodig om deze opgaven te realiseren. Interne opleiding in combinatie met rekrutering van nieuwe medewerkers zijn cruciale instrumenten om de basis van de organisatie weer op orde te krijgen. Daarnaast vraagt de nieuwe manier van werken een stevigere focus op excellente uitvoering. Beleid is immers geen doel op zich, maar enkel een instrument om maatschappelijke en/of lokale effecten te bereiken.

Daarnaast is het nodig een heldere en adequate begrotingscyclus vorm te geven. Het gezamenlijk eigenaarschap van de begroting, van bestuur en medewerkers, laat te wensen over. Dit vereist het herontwerpen van dit proces, dat moet gebeuren in samenspraak tussen bestuur en organisatie, met een stevigere adviesrol directiebreed. Een verder aandachtspunt betreffende de begroting zijn de vele PM-posten en het feit dat bij diverse risico's een kwantificering ontbreekt. Een opnieuw, zero-based opgebouwde begroting biedt tenslotte kans om door de jaren heen gegroeide mist en versnippering op te heffen, om vervolgens gezamenlijk vanuit een weer helder opgebouwde begroting te kunnen gaan sturen.

Financiële impuls

Om onze ambities op het gebied van bestuur, organisatie en financiën te kunnen realiseren, verwachten we, als opmaat voor nadere uitwerking in de programmabegroting 2023, een extra financiële impuls van circa 2,2 miljoen euro in 2023, 6,3 miljoen in 2024 en vervolgens 400.000 euro in 2025 en 500.000 euro in 2026 nodig te hebben.

Financieel kader

Het voorliggend akkoord is door de onderhandelende partijen van een eerste financieel kader voorzien, bedoeld als opmaat richting de Programmabegroting 2023. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen exploitatielasten en investeringen (bedragen x € 1.000):

Nr.	Hoofdlijn	Exploitielasten				Investeringen
		2023	2024	2025	2026	
1	Veerkrachtige wijken	700	700	700	700	
2	Gebiedsontwikkeling	450	250	250	250	10.500
3	Veiligheid en leefbaarheid	2.400	1.500	1.500	1.500	
4	Wonen	3.450	3.450	4.050	4.050	
5	Klimaat en energie	1.300	2.600	2.600	2.600	24.400
6	Participatie	1.400	1.400	1.300	1.300	
7	Economie en arbeidsmarkt	250	250	250	0	5.000
8	Cultuur	1.150	3.050	1.500	1.700	6.000
9	Sport en bewegen	400	400	400	400	PM
10	Maastricht en de (Eu)regio	200	200	200	200	
11	Onderwijs en jeugd	PM	PM	PM	PM	20.000 + PM
12	Bestuur en financiën	2.200	6.300	400	500	
	Totaal	13.900	20.100	13.150	13.200	65.900 + PM

Het gaat hierbij nadrukkelijk om een eerste financiële uitwerking. De hierin opgenomen middelen verwachten we binnen het geactualiseerd financieel kader te kunnen verwerken.

		2023	2024	2025	2026
1	Begrotingssaldo 2022-2025	2.561	3.209	3.744	3.744
2	Startnota	10.000	17.500	21.000	10.500
	Nieuw saldo	12.561	20.709	24.744	14.244
3	Impulsen coalitieakkoord 2022-2026	- 13.900	- 20.100	- 13.150	- 13.200
4	Budget voor investeringen	-2.500	-4.250	-4.500	-5.000
5	Minder terugstorten in algemene reserve	0	3.000	3.000	3.000
6	Structurele doorwerking rekeningresultaat	3.300	3.300	3.300	3.300
	Resterend saldo	-839	2.359	12.394	2.044

Diverse ambities vragen echter nog om een financiële doorvertaling. De dekking hiervan koppelen we aan een richting de begroting 2023 te doorlopen oud-voor-nieuw-traject, waarbij ook, indien nodig, gekeken wordt naar inkomstenverhoging, inclusief lokale lasten. Hierbij wordt betrokken het actuele uitvoeringsbeeld 2022, de mei-circulaire en de structurele effecten van de jaarrekening.

PORTEFEUILLEVERDELING

Wordt nog toegevoegd.

CONCEPT

ONDERTEKENING

Met onderstaande handtekeningen onderschrijven de genoemde raadsfracties het voorliggend akkoord, als basis voor de gemeentelijke inzet in de periode 2022-2026:

.....
Frans Bastiaens,
namens de raadsfractie SPM

.....
Johan Pas,
namens de raadsfractie D66

.....
Niels Peeters,
namens de raadsfractie CDA

.....
Manon Fokke,
namens de raadsfractie PvdA

.....
Tiny Meese,
namens de raadsfractie PVM

.....
John Aarts,
namens de raadsfractie VVD

.....
Jules Ortjens,
namens de raadsfractie Volt

BIJLAGE

In het akkoord 'Maastricht: stad van verbondenheid' is sprake van doorontwikkeling van gebiedsgericht werken, te organiseren binnen zeven gebieden. Daarbij hebben de onderhandelende partijen voorsnog de volgende indeling in gedachten. Het is aan het college om deze gebieden definitief vast te stellen.

1. Maastricht Noord

Borgharen
Itteren
Boschpoort
Bosscherveld
Limmel
Nazareth
Beatrixhaven
Meerssenhoven

2. Maastricht Oost

Amby
Scharn
Heer
Wittevrouwenveld
Wyckerpoort

3. Maastricht Centrum

Alles binnen de singels (incl.
Wyck/Ceramique en Sint Maartenspoort)

4. Maastricht Zuid

Heugemerveld
Randwyck
Heugem
De Heeg
Vroendaal
Karosseer

5. Maastricht Zuid-West

Villapark
Jekerdal
St.Pieter
Biesland
Campagne
Wolder

6. Maastricht West

Dousberg
Hazendans
Daalhof
Belfort
Brusselsepoort
Pottenberg

7. Maastricht Noord-West

Frontenkwartier
Malpertuis
Malberg
Caberg
Oud-Caberg
Lanakerveld